

Bestuursverslagen 2014 en 2015

Voorgeschiedenis Stichting Urwald, beginjaren Collectief Walden

In haar eerste bestaansjaren (2013-2015) heeft Collectief Walden als artistiek product voornamelijk korte voorstellingen rond landschappelijke installaties geproduceerd. Een typische Collectief Walden-ervaring was een wandeling van maximaal drie kwartier waarbij het publiek onderweg een filosofische of een biologische reflectie voorgeschoteld kreeg in de vorm van een performance lecture, waarna er een poëtisch abstract moment gefaciliteerd werd met een 'performatieve *land art*' scene. Dit verslag biedt een inzicht in de strategische en beleidsmatige context waarbinnen Collectief Walden tot deze werken is gekomen. Welke ontwikkelingen ten behoeve van de toekomst van onze organisatie hebben we strategisch ingezet, en welke partners hebben wij hierbij betrokken? Een blik in de interne en externe institutionele context van Collectief Walden.

Collectief Walden en Stichting Urwald in 2014

We leggen een fundament voor ontwikkeling.

Het oprichten van een stichting

In januari 2014 riep Collectief Walden, het volstrekt horizontaal georganiseerde collectief van denkers en kunstenaars René van Bakel, Hella Godee, Thomas Lamers en Thijs van Vuure, een rechtspersoon in het leven ten behoeve van de organisatie van de productie van hun kunstwerken. In 2012 en 2013 hadden zij onder de naam van bioloog, muzikant en conceptueel kunstenaar Thijs van Vuure twee performances gemaakt in de zogeheten 'Expeditie' van het Oerol festival, een performance- en installatieroute verspreid over het gehele eiland Terschelling. Deze werken zijn gedurende het festival elke dag doorlopend tussen 11u en 17u te bezoeken. In de zomer van 2013 besloten zij structureel met elkaar te gaan samenwerken na deze twee succesvolle gelegenheidssamenwerkingen. Het eerste doel was om een volwaardige voorstelling (in de reguliere programmering) voor Oerol te maken.

Er werd besloten een stichting op te richten Stichting Urwald, die zich ten doel stelt activiteiten te stimuleren, ontwerpen, produceren en uit te voeren op het gebied van kunst, natuur, filosofie en wetenschap, in het bijzonder (interdisciplinaire) voorstellingen, publicaties, performances en installaties, eventueel op locatie. Deze brede doelstelling beoogt het mogelijk te maken dat Stichting Urwald de rechtspersoonlijke 'moeder' van Collectief Walden is, maar ook de individuele leden kan bijstaan in het ontwikkelen van hun activiteiten die gerelateerd zijn aan het werk van Collectief Walden, maar daar net buiten vallen of individueel ondernomen worden. Tot op heden (2016) is van deze mogelijkheid overigens nog geen gebruik gemaakt en is Collectief Walden de enige uitvoeringsorganisatie van Stichting Urwald, de facto vallen Stichting Urwald en Collectief Walden dan ook nagenoeg samen.

De collectiefleden stelden een toezichhoudend bestuur samen, bestaande uit een voorzitter, een vicevoorzitter, een secretaris en een penningmeester. Er werden twee bewonderde theaterprofessionals aangetrokken met als doel naast hun formele rol als bestuurslid een adviserende rol te kunnen vervullen

en een ambassadeursfunctie. Dit waren Marijn Lems (voorzitter, theaterprogrammeur en kunstcriticus) en Nienke Scholts (vice-voorzitter, dramaturg). De secretaris (Hans Lamers) en penningmeester (Lolke van Mulligen) werden meer vanuit de privésfeer geworven. Hans Lamers vanwege zijn ervaring als stichting bestuurder van culturele organisaties in Noord-Brabant (in het bijzonder Brabantpop dat zich ten doel stelde jonge muzikanten te helpen professionaliseren en een functioneel netwerk op te bouwen), en Lolke van Mulligen vanwege zijn ervaring als stichtingsbestuurder van culturele organisaties in Groningen (in het bijzonder de Menkemaborg). Collectief Walden zag in deze samenstelling een goede mix van vakkennis, netwerk en bestuurlijke ervaring. Het besef leefde dat op den duur de familieleden Lamers en Van Mulligen uit het bestuur zouden moeten treden nadat zij de stichting in de grondverf hadden helpen zetten om de bestuurlijke onafhankelijkheid te kunnen waarborgen wanneer de stichting levensvatbaar was geworden.

WALD. De organisatie van ons artistieke project in 2014.

In 2014 heeft Collectief Walden één artistiek project ondernomen, WALD, dat in dat jaar op twee plaatsen een ontwikkelingsstap heeft gemaakt. De *land art* component van het werk (het ophijsen van een boom waarbij de wortels uitgegraven en ontstuijd waren) werd ontwikkeld tijdens een residentie in Oud-Turnhout, georganiseerd door De Warande in Turnhout en De Nwe Vorst in Tilburg. Performancekunstenaar Nick Steur had een pitch uitgeschreven om een groep kunstenaars rond zich te verzamelen om samen in een oude vervallen steenfabriek te resideren en tot een gezamenlijk werk te komen. De pitch werd uitgeschreven door de twee genoemde presentatieplekken en productie bureau SoAP. Naast Collectief Walden werden ook audiokunstenaar Ruben Nachtergaele en choreograaf en danseres Michel Yang geselecteerd uit een grote groep van ongeveer 120 aanmeldingen, na twee sollicitatierondes. Een maand lang werd er voor huisvesting in een klooster gezorgd en kreeg Collectief Walden min of meer carte blanche om een werk te ontwikkelen, met als enige voorwaarden dat materialen van ter plekke werden gebruikt, en dat er 0% elektriciteit werd gebruikt in de voorbereiding en uitvoering van het werk. Het aandeel van Collectief Walden resulteerde in een meditatieve, vervreemdende performance van ongeveer 20 minuten, in stilte met op de achtergrond de zwakke tonen van een gevonden traporgeltje in een vervallen steenfabriek waar de grenzen tussen binnen en buiten vervaagd waren door het ineensstorten van de daken. Collectief Walden hees langzaam en met moeite een 15 meter lange, zeer zware ontwortelde berk op. De inspanning die dit fysiek kostte was net zozeer onderdeel van de performance als de monumentale aanblik van de uiteindelijk horizontaal zwevende boom. In totaal werd de performance 9x opgevoerd voor 30 mensen per uitvoering, 270 mensen werden in totaal bereikt. Op uitnodiging van Oerol werd deze beeldende performance verder uitgewerkt tot een korte voorstelling van 45 minuten waarbij het publiek voordat ze de boom troffen, werd opgesplitst en ofwel een bioloog hoorde spreken over het 'ondergrondse bos' aan boomwortels op de plek waar het publiek zich bevond, ofwel een filosoof hoorde spreken over het begrip 'geworteldheid' in existentiële zin. Aldus verschillend geframed kwamen de twee groepen bij de performance uit, waar de zwevende boom werd aangevuld met een dansende en balancerende mimespeler.

Deze uitwerking van de voorstelling werd gefinancierd vanuit het beperkte Expeditiebudget vanuit Oerol, en vanuit de Waddenacademie die Collectief Walden in 2013 ook al had ondersteund. Oerol was hierbij matchmaker en zorgde voor deze bijdrage vanuit de Waddenacademie, die specifiek projecten die het landschap centraal stellen en een academische inslag hebben wil ondersteunen. De voorstelling werd door Collectief Walden zelfstandig en collectief ontworpen, geproduceerd en uitgevoerd.

Tijdens Oerol 2014 werd de voorstelling Wald 63x uitgevoerd, in totaal hebben 4.500 mensen Wald gezien.

Professionalisering in 2014: richting de Subsidie Nieuwe Makers

Na Oerol 2014 maakte Collectief Walden de balans op en concludeerde dat er behoefte was om meer vanuit eigen initiatief projecten te ontplooiën, en minder in reactie op open calls en ten behoeve van bestaande festivalformules. Deze reagerende werkwijze zorgde voor artistieke inkadering, budgettaire beperking en het werken voor deadlines. De creatieve ontwikkeling hapert wanneer er al bij het indienen van een concept voor een open call 'gescoord' moet worden. Dit leidt tot een resultaatgericht denken en werken dat Collectief Walden in eigen ogen ontgroeid was. Het zelfstandig creëren van de gewenste productievoorwaarden is natuurlijk nog niet zo eenvoudig, en op advies van het bestuur werd een professionaliseringstraject opgezet met het oog op een duurzame productieverhouding en een structurelere financieringsstructuur. Naast het vormgeven van een huisstijl en het onder handen nemen van de website, was de belangrijkste eerste stap het werven van een zakelijk leider en producent.

In de nazomer van 2014 werd Seline Gosling benaderd om de productie en zakelijke leiding op zich te nemen. Naast het uitvoerend produceren van de voorstellingen en kunstwerken van Collectief Walden, was een eerste vraag om structuur aan te brengen in de ontwikkeling van een tweejarenplan ten behoeve van een aanvraag van de Subsidie Nieuwe Makers van het Fonds Podiumkunsten in januari van 2015. Voor de Oerol editie van 2014 hadden de collectiefleden een projectaanvraag ontwikkeld voor een grootschaliger voorstelling dan uiteindelijk is gerealiseerd. Deze subsidieaanvragen (bij het Prins Bernhard Cultuurfonds en SNS Reaal) werden door de fondsen qua artistieke en publieksdoeleinden met interesse gelezen, maar op grond van zakelijke en productionele onervarenheid afgewezen. Om de productiewaarde van het werk van Collectief Walden te kunnen uitblijven boven het oorspronkelijke niveau, waarbij quitte spelen door nauwelijks honoraria uit te betalen de meest haalbare kaart was, had Collectief Walden meer zakelijke en productionele knowhow en begeleiding nodig.

In het najaar van 2014 werd samen met Seline een nieuw en duurzaam partnerschap gesmeed met Oerol als aanvragende partner in de Subsidie Nieuwe Makers (die nieuwe makers niet zelfstandig kunnen aanvragen, maar die een podium producerende instantie moet aanvragen voor hen). Er werd een grondig traject ingezet met het oog op het vormgeven van een tweejarenplan rond artistieke en zakelijke ontwikkeldoelen en artistieke activiteiten en ontwikkelactiviteiten. Dit traject leidde tot een zeer overtuigende en richtinggevende aanvraag bij het Fonds Podiumkunsten, die door dit fonds uiteindelijk in het voorjaar van 2015 zeer gunstig werd beoordeeld.

Collectief Walden en Stichting Urwald in 2015

We gooien onze lijnen uit.

Na de honorering van de Subsidie Nieuwe Makers in het voorjaar van 2015, kon Stichting Urwald aan Collectief Walden een polsslag meegeven die duurzamer en structureler was dan het incidentele karakter van haar activiteiten tot dan toe. Er werd een jaar ingelast van grondige, toekomstgerichte bezinning op de artistieke doelstellingen en het ontwikkelen van partnerschappen en netwerk. De eerste volwaardige artistiek inhoudelijke en productionele proef van de nieuwe ambities van het collectief lag in juni van het volgende kalenderjaar, in 2016. Tegelijkertijd werden er op de Collectief Walden 'oude stijl'-wijze van projectgerichte, kortdurende producties twee projecten ondernomen waarin bestaand en nieuw artistiek materiaal gecombineerd werd.

Aftrap van het tweejarenplan: een residentie

Oerol gaf Collectief Walden in juni van 2015, vlak na het ingaan van de Subsidie Nieuwe Makers op 1 juni 2015, de kans om een aantal weken te resideren op Terschelling, voorafgaande en tijdens het festival. Collectief Walden verzorgde in dit tijdsbestek de artistieke rode draad tijdens het jaarlijkse 'Sense of Place'-seminar getiteld 'Realising the impossible in public space' voorafgaande aan het festival. Tijdens dit seminar reflecteerde Collectief Walden op artistieke wijze op het gegeven van kunst in de openbare ruimte, terwijl we kennismaakten met enkele potentiële (internationale) partners van het In Situ netwerk, een Europees netwerk van kunstenfestival in de openbare ruimte.

Daarnaast bouwde Collectief Walden tijdens het festival zelf een artistieke installatie op het festivalterrein waarin de boom van WALD 2014 langzaam opgestookt werd. Met de vrijgekomen warmte werd de installatie (een glazen huisje) verwarmd er werd er koffie en thee gezet. Deze 'brandstof voor de toekomst' gaf Collectief Walden de mogelijkheid een aanvang te nemen met het beoogde ontwikkeltraject. Er zijn in de installatie gesprekken gevoerd met een veelheid aan verwante makers, collectieven en potentiële partners, terwijl wij visueel verslag legden van ons doorlopende onderzoek naar het landschap van Terschelling. We kozen een locatie voor onze voorstelling voor de volgende Oerol editie (2016) waar we een jaar later WINDSTILLEVEN zouden realiseren. Met Staatsbosbeheer werd een gesprek gestart over het bundelen van de krachten rond het ontsluiten van bijzondere natuurgebieden op Terschelling en de voorlichtende rol die Collectief Walden eventueel via haar kunstwerken kan vervullen. De gesprekken met de verwante makers en collectieven scherpten onze visie op onze eigen artistieke en werkwijze, en een van de ontmoetingen heeft geleid tot een structurele organisatorische samenwerking met het makerscollectief BOG., waarmee we na de zomer een atelier zijn gaan delen.

Twee performances 'oude stijl': NOORDWALD en IN LIJN

In juni en juli realiseerde Collectief Walden twee performances in de 'oude stijl' van kortdurende werkperiodes gericht op resultaat. Op beleidsniveau waren deze twee producties vooral interessant vanwege de nieuwe partnerschappen die Collectief Walden is aangegaan met nieuwe culturele en

landschappelijke partners. NOORDWALD, een variatie op WALD speelde in de Tolhuistuin in Amsterdam Noord. Stichting De Tolhuistuin en De Mus, een literaire kunstavond in Amsterdam organiseerden daar samen het eendagsfestival De Tuinmus. Met deze beide organisaties werkte Collectief Walden voor het eerst samen. Hetzelfde gold voor de performance IN LIJN, die eveneens voor een eendagsfestival van een landschappelijke en een culturele partner werd ontwikkeld, in dit geval PWN Zuid-Kennemerland en Verwonderd Duin van De Regisseuses.

Collectief Walden leest, collectief: Walden & workshops

Eind september hield Collectief Walden 'huis' in Het Huis Utrecht. Tijdens de aanvraag van de Subsidie Nieuwe Makers liepen er gesprekken met deze instelling om te verkennen of zij een faciliterende rol konden spelen in de ontwikkeling van het werk van Collectief Walden. Het eerste concrete project dat uit deze verkenning voortkwam was een korte residentie in Het Huis. Deze residentie behelsde een vormproef voor nader te bepalen toekomstig project en we bouwden in een mooie zaal in Het Huis ons residentiehuisje van de afgelopen Oerol editie opnieuw op. Met een handvol (Utrechtse) partners die we op Terschelling nog niet hadden kunnen spreken gingen we hier in gesprek. Dit waren de programmeur van Theater Kikker, de directeur van een nieuw festival op het voormalig eiland Schokland en de artistiek leider van de Metaalkathedraal in Utrecht. Tevens hadden we een gesprek met Boukje Schweigman, een bewonderde theatermaker met wie we hebben besloten incidenteel in gesprek te blijven gaan. De thematische rode draad van deze residentie en de gesprekken was 'warmte', een thema uit Henry David Thoreau's Walden.

Tijdens deze residentie gaf Collectief Walden aan twee Utrechtse opleidingen een masterclass: de master Theatre Studies van de Universiteit Utrecht en de master Scenography van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Met beide opleidingen heeft Collectief Walden aangenaam kennis gemaakt, en het is een goede mogelijkheid dat Collectief Walden in de nabije toekomst een lesblok zal organiseren voor de master Scenography.

Ontwikkeling WINDSTILLEVEN en subsidieaanvraag

Vanaf september 2015 richtte Collectief Walden zich op de dinsdagen (de gezamenlijke atelierdag) hoofdzakelijk op de ontwikkeling van de volgende zomervoorstelling WINDSTILLEVEN. We ruimden nadrukkelijk tijd in voor 'blue sky thinking', lange brainstormsessies over de mogelijke vorm en inhoud van de voorstelling. Het thema tijd en vergankelijkheid, ontleend aan het stuiflandschap dat we in juni tijdens de residentie hadden gevonden, stond daarbij centraal. Peter van Kraaij trad in deze periode regelmatig op als coach en inspirator om ons een werkwijze van een langere lijn bij te brengen. In deze tijd legden we de bodem voor een grondiger manier van werken zonder de tijdsdruk en het resultaatgerichte denken van kortlopende projecten met veel concurrentie. In deze relatieve luxe ontvouwden we een zorgvuldig voorbereid en gelaagd plan.

Thomas en Seline schreven samen aan de hand van deze conceptontwikkeling van vorm en inhoud, een projectplan voor WINDSTILLEVEN ten behoeve van twee aanvullende subsidieaanvragen (naast de

Subsidie Nieuwe Makers van het Fonds Podiumkunsten). Deze twee subsidies van beide 15.000 euro zijn uiteindelijk gehonoreerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds en het VSBfonds in begin 2016.

Zakelijk team op Terschelling

In december 2015 trokken Thomas en Seline als zakelijk team twee weken naar Terschelling om samen een ondernemingsfilosofie uit te werken en 'in de leer' te gaan bij Oerol wat betreft de ondernemingsaspecten van Collectief Walden. Zij spraken met de betreffende verantwoordelijken binnen de Oerol-organisatie over publiciteit en marketing, over relatie- en donatiebeheer, over netwerken met landschapspartners, over personeelszaken en administratie en over artistiek en zakelijk ondernemen. Daarnaast hebben ze de relatie met Staatsbosbeheer Terschelling verder uitgebouwd en met de lokale eilandmanager en de boswachter de gezamenlijke aanpak van het gebied waar WINDSTILLEVEN zich zou gaan afspelen in 2016 afgestemd. De weken bleken zeer leerrijk, nuttig en inspirerend. De ondernemingsfilosofie die is ontwikkeld steunt op interne en externe wederkerigheid, duurzaamheid in het ontwerpen en produceren en het streven naar langdurige relaties met andere instellingen (culturele of natuurorganisaties).

Aantallen: uitvoeringen en bezoekers

In 2015 maakte Stichting Urwald 4 nieuwe producties, vonden er 23 uitvoeringen plaats, waarvan 3 in Amsterdam. Stichting Urwald bereikte 795 bezoekers, waarvan 90 in Amsterdam. De stap terug in het aantal uitvoeringen en bereikte bezoekers in 2015 t.o.v. 2014 is een gevolg van het verleggen van de focus naar het professionaliseren van de organisatie, het starten van het ontwikkelingstraject in het kader van de subsidie nieuwe makers van het Fonds Podiumkunsten en het voorbereiden van de eerste grote productie van Stichting Urwald in het daaropvolgende jaar.

De residentie Oerol 2015 op Terschelling bestond uit 13 uitvoeringen, waarvan drie voorafgaand aan het festival tijdens het Sense of Place Seminar op 10 en 11 juni 2015 en 10 tijdens het festival in het Festivalhart op de Westerkeyn. Met de uitvoeringen tijdens het seminar werden 80 deelnemers/participanten bereikt. Vanwege het installatie-karakter van de residentie zijn er geen heldere bezoekersaantallen van tijdens het festival, maar is een schatting gemaakt van ongeveer 30 personen per dag (per uitvoering). Wel zijn er 100 emailadressen verzameld van mensen die n.a.v. de residentie op de hoogte gehouden wilden worden.

NOORDWALD tijdens de Tuinmus op zaterdag 1 augustus 2015 in de Tolhuistuin in Amsterdam Noord werd op 1 dag drie keer uitgevoerd, in totaal werden 90 bezoekers bereikt.

Met IN LIJN in de Zuid-Kennemerland tijdens Verwonderd Duin op 29 en 30 augustus bereikte Stichting Urwald met 5 uitvoeringen verspreid over twee dagen 125 personen.

Collectief Walden leest, collectief: Walden in het Huis Utrecht op 25 en 26 september 2015 telde 2 uitvoeringen, waar plusminus 20 personen per uitvoering werden bereikt.